

HMELJARSTVO V SLOVENIJI DOŽIVLJA INTENZIVNE SPREMEMBE NA PODROČJU SORTNE SESTAVE IN POVRŠINSKE ZASTOPANOSTI

Joško Livk,
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Podobno kot druge kmetijske panoge je tudi hmeljarstvo podvrženo stalnim spremembam. Ena izmed bolj vidnih sprememb v zadnjih letih je prav gotovo spreminjanje površin, zasajenih s hmeljem, in v povezavi s tem sortni sestav na naših pridelovalnih površinah.

Spreminjanje površin in sortne sestave je odraz prilagajanja pridelovalnim in tržnim razmeram na eni strani ali pa interesu posameznih pridelovalcev na drugi strani. Velik vpliv na obseg pridelave hmelja sta zgodovinsko gledano imeli prva in druga svetovna vojna. Prav gotovo pa na te spremembe največ vpliva prodaja

hmelja oziroma finančna situacija. To pomeni, da bolje, ko se hmelj prodaja, več se ga sadi, in obratno. Hkrati s prodajo je povezana tudi sortna politika pridelave. V preglednici 1 je predstavljeno spreminjanje površin pod hmeljem v zadnjih dvajsetih letih. Kot lahko vidimo, se je prvi večji padec površin pojavil v letih 1997 do 1999. Potem so se te površine bolj ali manj obdržale do leta 2003, ko se je spet pojavil še en padec. V letu 2007 do 2008 so se površine nekoliko povečale in nato v letu 2009 ponovno padle. Zmanjševale so se vse do leta 2013, v letu 2014 pa se je končno trend obrnil navzgor in tako je še danes.

Preglednica 1: Spreminjanje površin pod hmeljem v zadnjih dvajsetih letih

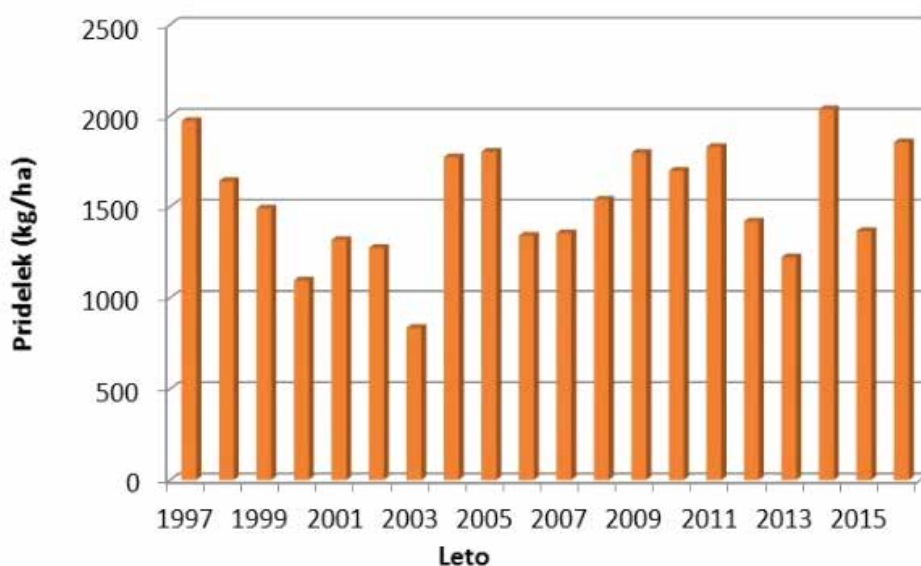
Leto	Rodni nasadi (ha)	Prvoletniki (ha)	Premene (ha)	Vsi nasadi (ha)	Vsi nasadi + premene (ha)	Pridelek skupaj (ton)	Pridelek (kg/ha rodnega nasada)
2016	1335	149	293	1484	1777	2475	1853
2015	1228	175	360	1403	1763	1678	1366
2014	1139	156	488	1296	1784	2318	2035
2013	1061	105	626	1166	1792	1297	1222
2012	1102	57	636	1159	1795	1564	1419
2011	1351	24	453	1376	1829	2470	1828
2010	1450	38	374	1488	1862	2461	1697
2009	1393	124	207	1517	1724	2500	1795
2008	1532	86	254	1618	1872	2359	1539
2007	1467	106	302	1573	1875	1987	1355
2006	1416	52	316	1468	1784	1899	1341
2005	1413	49	416	1462	1878	2544	1801
2004	1472	49	419	1520	1940	2608	1772
2003	1572	53	434	1625	2059	1313	835
2002	1723	94	273	1817	2091	2194	1274
2001	1639	168	251	1807	2087	2158	1317
2000	1649	127	323	1774	2099	1805	1095
1999	1737	86	510	1822	2333	2590	1491
1998	1926	75	448	2001	2449	3160	1641
1997	2129	153	222	2282	2504	4194	1970

Celeia se je povzpela na prvo mesto.

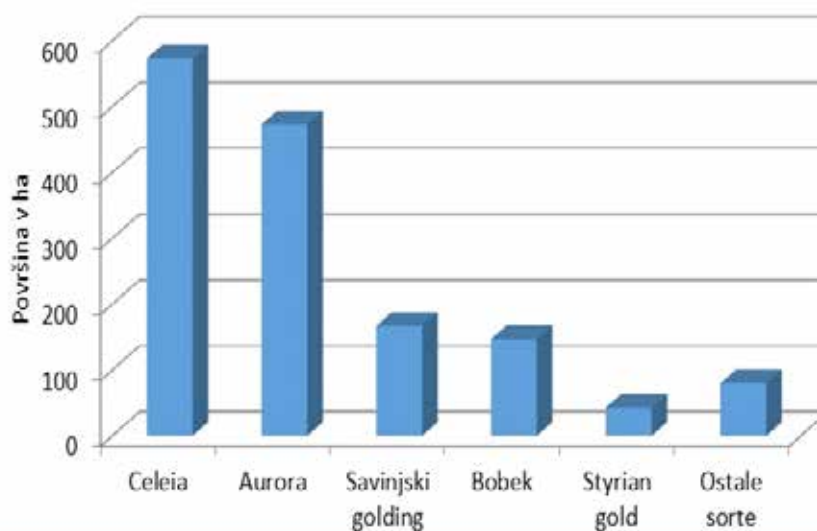
Na sliki 1 so predstavljeni povprečni hektarski pridelki hmelja za zadnjih 20 let. Kot vidimo, je bilo rekordno leto 2014, najnižji pridelek pa je bil dosežen leta 2003. Tudi glede sortne sestave nasadov hmelja v Sloveniji je slika v zadnjih desetih letih zelo pestra. Pobljže so podatki prikazani v preglednici 2. V letu 2016 so se površine, zasajene s sorto Celeia, prvič povzpele na prvo mesto, in sicer na 573 ha, Aurora pa se je po vrsto letih morala prestaviti s prvega na drugo mesto in trenutno obsega 473 ha. Poleg Celeie se ponovno povečujejo površine pod Savinjskim goldingom in

Bobkom, vedno bolj vidno mesto pa že zaseda novejša sorta Styrian gold, ki že zavzema 43 ha. V letu 2016 sta v konkurenco za površine prišli še novi dve slovenski sorti, Styrian Wolf in Styrian Cardinal; v tem letu sta bili posajeni na 5-ih hektarjih. Na novo se je v letošnjem letu zasadilo še nekaj hektarjev s tujimi sortami hmelja, in sicer dobrih 5 ha s sorto Fuggla in okoli 6 ha s sorto Cascade.

Glede števila hmeljarjev je stanje v zadnjih letih precej nespremenjeno. Trenutno je aktivnih hmeljarjev, torej tistih, ki imajo v Registru kmetijskih gospodarstev prijavljene nasade hmelja, v Sloveniji, 111.

Slika 1: Povprečni hektarski pridelki hmelja v Sloveniji v obdobju od 1997 do 2016

Slika 2: Stanje sortnega sestava hmelja v Sloveniji v letu 2016

Preglednica 2: Spreminjanje površin glede na sorto hmelja v Sloveniji v obdobju od 2007 do 2016

Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sorta hmelja										
Aurora	992	1008	960	906	813	654	582	578	526	473
Savinjski golding	190	189	160	171	171	133	128	147	152	167
Bobek	158	171	154	136	116	84	90	104	138	147
Hallertauer Magnum	67	65	55	61	59	26	17	15	15	15
Celeia	123	140	150	181	179	230	312	403	494	573
Cerera	25	22	15	9	9	2		0	0	0
Sorte v preizkušanju	13	8	9	9	13	11	11	11	22	19
DANA	4	8	12	13	13	12	10	11	10	8
Styrian gold						6	11	23	39	43
Atlas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hallertauer Taurus	2	2								
Hallertauer Merkur	2	2	2							
Cicero	1	1	1	1	1					
Cascade								1	2	8
Styrian Eureka									1	2
Chinook									1	1
Fuggle										5
Styrian Cardinal										7
Styrian Wolf										14
Drugo								1	1	1
Skupaj	1578	1617	1519	1488	1375	1159	1166	1296	1403	1484
Premena	302	254	207	374	453	636	626	488	360	293

HMELJIŠČA SE OBNAVLJAJO S KVALITETNIM SADILNIM MATERIALOM

Dr. Magda Rak Cizej, dr. Sebastjan Radišek, Joško Livk in Monika Oset Luskar,
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Sadilni material na področju hmeljarstva, ki je namenjen premeščanju oziroma trženju, je v Sloveniji urejen s certifikacijsko shemo. To pomeni, da imamo natančno sledljivost sadilnega materiala različnih kategorij, ki ga pridelujejo registrirani dobavitelji.

Trenutno veljavna zakonodaja, ki določa pogoje za trženje razmnoževalnega materiala in sadik hmelja, je navedena v Pravilniku o trženju razmnoževalnega materiala in sadik hmelja, ki je bil objavljen v Ur. l. RS, št. 45/2013 in Pravilniku o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o trženju razmnoževalnega materiala in sadik hmelja, ki je bil objavljen v Ur. l. RS, št. 24/2015.

Za hmeljarje je pomembno, da poznate kategorije sadilnega materiala hmelja, ki ga lahko uporabljate za sajenje v svojih hmeljiščih. Tako lahko za sajenje uporabite eno izmed naslednjih kategorij sadik hmelja:

1) Certificirane sadike A (CSA), katere prideluje Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije. Za nakup teh sadik je potrebno predhodno naročilo na IHPS.

2) Certificirane sadike B (CSB) pridelujejo hmeljarji, ki imajo uradno pregledana in uradno potrjena certificirana matična hmeljišča (CMH) za določeno sorto v tekočem letu.